

[Statsministeren.]

hvorvidt der var gjort noget fra Rigets Side for at sikre Særrettigheder, Færøerne har og har haft i det dansk-engelske Samhandelsforhold. Jeg forstaaer, at naar Spørgsmaalet stilles, er det, fordi det ærede Medlem dermed ligesom har villet sige, at Færingernes Salgsmuligheder i Storbritannien er bundet til den særlige Sterling-Overenskomst og de særlige færøske Pengesedler, og at den nu foreslaaede Hjemmestyreordning hurtigt skulde kunne føre med sig, at de færøske Salgsmuligheder falder bort. Af den Grund vil det være rimeligt, at jeg gør et Par Bemærkninger om denne Sag, som helt naturligt interesserer meget stærkt paa Færøerne.

Den den 27. Marts 1941 af Færø Amt offentliggjorte Overenskomst mellem den britiske Regering og Administrationen paa Færøerne gik ud paa, at der i Thorshavn skulde oprettes et engelsk-færøsk Udvalg paa 3 Medlemmer til at yde Vejledning med Hensyn til den færøske Handel og Valutastilling. De færøske Myndigheder skulde indføre Importbegrænsning og de nødvendige Restriktioner. Inden for disse Rammer tilstræbtes det i videst muligt Omfang at fremskaffe Færøernes Forsyninger fra britiske Kilder. Hvor dette ikke var muligt, vilde den britiske Regering med visse Forbehold skaffe Valuta. 3 Mands Udvalget behandlede Valutaansøgningerne. Myndighederne paa Færøerne skulde etablere, for det første: Forbud mod Import og Eksport af Betalingsmidler og mod Overførsler til Personer uden for Færøerne, for det andet: Pligt til at aflevere fremmed Valuta, og for det tredje: Indførselstilladelse som Forudsætning for Anvendelse af fremmed Valuta.

Omvæxlingskursen blev dengang sat til 22,40. Færøerne skulde behandles som Medlem af Sterlingomraadet. Efter Afslutningen af Krigen mellem Storbritannien og Tyskland kunde Overenskomsten opsiges med 1 Maanedes Varsel fra en af de kontraherende Parters Side.

Da der i 1945 blev sluttet en engelsk-dansk Valutaoverenskomst, blev Færøerne holdt uden for denne indtil den Dato, der bestemmes ved Overenskomst mellem de to Regeringer. I September 1945 ændredes Kursen 22,40 til 19,34, men fra engelsk Side fandt man det rigtigst ikke at foretage andre Ændringer i Mellemprioden, indtil den særlige engelsk-færøske Overenskomst blev ophævet.

Statsministeriets Standpunkt var det, at selve Kursen naturligvis maatte ændres, men om fremtidig Ordning i øvrigt maatte der forhandles. Ændringen af Sterlingkursen

vilde ikke medføre nogen Indskrænkning i Færøernes Adgang til Køb af Sterling til Opretholdelse af Samhandelen med England — herunder Køb af Fartøjer, Maskiner o. s. v. Ministeriet var indforstaaet med, at der, saa længe den særlige færøske Styreform opretholdes, ikke sker nogen Ændring i den hidtidige Ordning med Hensyn til at kunne disponere over engelsk Valuta efter Valutabevilling fra færøsk Myndighed. Kursændringen vedtoges af Lagtinget.

Naturligvis maatte der igen komme en Samhandel i Gang mellem Færøerne og Danmark. Man skabte saa Betalings- og Oppebørselskontoret i Thorshavn. Allerede i Sommeren 1945 rejste man fra engelsk Side det Spørgsmaal, i hvilket Omfang man herfra kunde overtage Færøernes Forsyning, og i den mellemliggende Tid har man herfra mere og mere maattet paatage sig Forsyningen, idet England har villet frigøre sig herfor.

Spørgsmaalet om Sterlingaftalens Ophør blev ogsaa allerede i Maj 1947 rejst fra britisk Side, idet det britiske Finansministeriums Repræsentant henstillede — altsaa henstillede til Danmark —, at man nu lod Færøerne overgaa til det danske monetære Omraade. Senere er man fra engelsk Side over for Danmark flere Gange kommet tilbage til dette Ønske.

Man kan derfor i Dag med Sikkerhed sige, at Spørgsmaalet om at lade den særlige engelsk-færøske Aftale afløse af en ny Ordning er en Sag, der maatte gaa sin Gang ganske uanset den nu foreslaaede Lov om Færøernes Særstilling, og det er umuligt at se, at denne Lov skulde medføre nogen som helst Skade eller Fare for Færøernes Salgsmuligheder i England.

Jeg skal med Hensyn til Valutaspørgsmaalet pege paa Punkt 14, Stk. 3, i Forslaget af 16. Juli 1947. Der staar følgende:

„Valutaspørgsmaal og Spørgsmaalet om Kontrol med Ud- og Indførsel, herunder Samhandelen mellem Færøerne og den øvrige Del af Riget, samt Pengeoverførslerne mellem Færøerne og den øvrige Del af Riget, er Genstand for Undersøgelser, og man er rede til at forhandle om en Løsning af disse Spørgsmaal.“

Med Hensyn til Færøernes Levering af Fisk til Storbritannien skal jeg henvisse til Punkt 1 i Tilføjelserne, der lyder saaledes:

„I Forbindelse med Punkt 9 fremhæver man, at Regerings- og Rigsdagsdelegationen er paa det rene med den overordentlig store Betydning, Spørgsmaalet om Opretholdelsen af Leveringen af Ferskfisk til Storbritannien har for det færøske Hovederhverv. Det har siden